

VÆRKTØJ FRA PROJEKT
"TROEN PÅ BORGERNES
JOBCHANCE"

DEKONSTRUKTION OG GENFORFATNING AF TO BESKÆFTIGELSESMEDARBEJDERES SAMTALE OM EN BORGER

Case og vejledning til gruppearbejde inspireret af narrativ teori og metode

Indhold:

- 1 - Vejledning til gruppearbejde
- 2 - Case
- 3 - Narrative nøglebegreber

Casen stammer fra en observation af et sagsoverleveringsmøde i et jobcenter. Den er efterfølgende lettere bearbejdet og anonymiseret.

Vejledning til gruppearbejde

Gruppetørrelse: 3-5 personer i hver gruppe.

Tidsforbrug: ca. en time (ekstra tid, hvis der er brug for at tale om de narrative begreber først).

Materialer til hver gruppe: saks, tusch, elefantsnot, A3 karton, et blankt A4 papir, print af vejledning samt minimum to print af casen (OBS! undlad at printe på begge sider af papiret).

Hvis I ikke er fortrolige med begreber som narrativ, plot og dekonstruktion, så brug indledningsvist 10-15 minutter på at tale om disse, inden I går i gang med at arbejde med casen. I kan bruge forklaringerne bagerst sammen med den viden, I allerede har i gruppen.

1) Læs casen og diskuter følgende spørgsmål i gruppen (ca. 10 min.)

- Hvad lægger I mærke til omkring rækkefølgen af udsagn og temaer i samtalen?
- Er der særlige ord og vendinger, I lægger mærke til?
- Hvad er plottet i Berits fortælling om Mette?
- Hvilke forventninger til Mette og tro på hendes chance for at komme i uddannelse, tænker I, at Petra går ud ad døren med, efter hun har fået overleveret borger fra Berit?

2) Dekonstruktion og genfortæning af samtalen mellem Berit og Petra (ca. 40 min.)

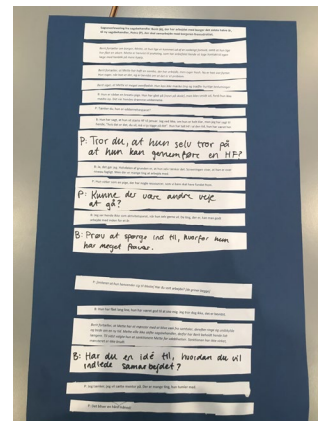
I skal nu konstruere jeres "foretrukne fortælling" om Mette. Den skal skabe handlemuligheder og en tro på Mettes chance for uddannelse, men den skal stadig have alle nuancerne med. I skal helst bruge alle udsagn fra casen og ikke udelade noget – men I må gerne ændre sprogbrug.

Klip samtalen ud i mindre bidder (kun det ene print af casen).

Snak om, hvordan den nye samtale skal sættes sammen.

I hvilken rækkefølge skal tekstbidderne komme? Hvad skal samtalen starte og slutte med? Er der ordvalg, I vil ændre?

Hvilke spørgsmål ville I stille Berit og Petra for at udfordre deres konklusioner, hvis I havde været med til samtalen? I må gerne digte videre og skrive nye udsagn, spørgsmål og svar til, hvis I mener, at det vil give en mere mulighedsskabende eller nuanceret fortælling. Klip små lapper af A4 papiret til at skrive på.

Sæt alle tekstbidderne op på A3 karton med elefantsnot i den valgte rækkefølge.

3) Læs den nye samtale højt i gruppen og diskuter følgende spørgsmål (ca. 10 min.)

- Hvad er jeres plot i den nye fortælling om Mette?
- Hvilke forventninger til Mette og tro på hendes chance for at komme i uddannelse, tænker I nu, at Petra går ud ad døren med, efter hun har fået overleveret borger fra Berit?
- Hvilke nye indsigter om betydningen af sprogbrug om borgerne har øvelsen givet jer?

Case

Sagsoverlevering fra sagsbehandler Berit (B), der har arbejdet med Mette det sidste halve år, til ny sagsbehandler, Petra (P), der skal samarbejde med Mette fremadrettet.

B: Det er Mette, du skal overtage fra mig. Hun skulle egentlig have skiftet sagsbehandler før, men det ville hun ikke, så derfor har jeg beholdt hende lidt længere.

B: Mette er lige kommet ud af et voldeligt forhold, og hun har lige fået en abort. Hun er blevet henvist til psykolog, som har anbefalet hende at gå til egen læge for at få mere hjælp.

B: Hun har sådan et mønster med at blive væk fra samtaler, og bagefter så ringer hun og undskylder og beder om en ny tid. Til sidst valgte jeg altså at sanktionere hende for udeblivelser, men det har ikke virket. Det er stadig det samme mønster.

P: Det bliver en hård måned for hende!

B: Jeg spurgte hende, og hun sagde, at det skal nok gå.

P: *limiterer at hun henvender sig til Mette* Har du sort arbejde? *[de griner begge]*

B: Hun har fået lang line, hun har været god til at sno mig. Jeg tror nu ikke, det er bevidst.

B: Mette har haft en sambo, der har arbejde, men som ryger hash. Nu er han vist flyttet. Hun ryger, når han er der, men hun er bevidst om, at det er et problem.

B: Hun er meget overfladisk. Hun kan ikke mærke ting, og hun træffer hurtige beslutninger.

B: Hun har sagt, at hun vil starte HF til januar. Jeg ved ikke, om hun er helt klar, men jeg har sagt til hende, "hvis det er det, du vil, må vi jo kigge på det". Hun har talt HF i al den tid, hun har været her.

P: Tænker du, hun er uddannelsesparat?

B: Ja, det gør jeg. Halvdelen af grunden er, at hun selv tænker det. Screeningen viser, at hun er over niveau fagligt. Men der er mange ting at arbejde med.

P: Jeg tænker, jeg vil sætte mentor på. Der er mange ting, hun tumler med.

B: Jeg ser hende ikke som aktivitetsparat, når hun selv gerne vil. De ting, der er, kan man godt arbejde med inden for et år.

P: Hun virker som en pige, der har nogle ressourcer, som vi bare skal have fundet frem.

B: Hun er sådan en kreativ pige. Hun har gået på *[navn på skole]*, men blev smidt ud, fordi hun ikke mødte op. Det var hendes drømme-uddannelse.

Narrative nøglebegreber - Q & A

Hvad er narrativer om borgere i beskæftigelsesindsatsen?

Et narrativ er en historie eller en fortælling. Hver gang beskæftigelsesmedarbejdere fortæller om deres borgere til deres kolleger, skaber de et narrativ om borgeren. Det kan være, når borgersager drøftes i forbindelse med sparring eller sagsoverlevering. I en sparring er der ofte flere fortællere, der sammen skaber narrativet og sammen bestemmer, hvordan historien om borgeren skal formes og vinkles.

Hvad er et plot?

Alle fortællinger har et plot. Fortælleren stykker forskellige fakta og vurderinger af borgeren sammen til en historie, der er bygget op omkring en bestemt pointe. Et plot kunne f.eks. være: *borgeren er umotiveret for at starte praktik, og derfor kan jeg ikke finde en arbejdsgiver, der vil have ham*. Eller: *borgeren har to gange holdt sig fra hash i 14 dage. Han har tydeligvis en stærk vilje, så jeg tror på, at det vil lykkes næste gang*.

Hvilken grundpræmis arbejder man ud fra i den narrative tilgang?

Den narrative tilgang er en konstruktivistisk tilgang. Præmissen er, at vores opfattelse af verden skabes gennem sproget. Alle fortællinger er farvet af fortællerens udgangspunkt. Vi kan ikke fortælle neutralt. Den fortælling, vi får fortalt, er blot én version af virkeligheden. Andre versioner kunne også fortælles.

Hvilken sammenhæng er der mellem sprogbrug og troen på borgerens jobchancer?

Sproget kan både åbne og lukke fortællerens og lytterens øjne for at kunne se muligheder. En fortælling mættet af problemer og barrierer lukker for oplevelsen af handlerum (som i det første plot ovenfor), mens en fortælling mættet af løsninger og ressourcer åbner op for handlemuligheder. Jo større oplevet handlerum i borgerens sag, desto større tro på borgerens jobchancer.

Hvorfor er vores sprogbrug om borgerne i beskæftigelsesindsatsen så vigtigt?

Medarbejderens sprog om en borger afspejler vedkommendes forforståelser og forventninger. Der kan ligge information om medarbejderens forventninger til borgeren gemt i metaforer, billedsprog og øgenavne. Forventninger overføres til andre gennem sproget. Ordvalg er derfor med til at "prime" modtagerens forforståelser og forventninger. Tænk eksempelvis på forskellen mellem disse to udsagn: a) *borgeren har været i praktik fra 2016-2018* og b) *borgeren har tullet rundt i praktik i årevis*. Hvilke forventninger har afsenderen af udsagnet, og hvilken forforståelse skaber sproget hos modtageren?

Hvad er dekonstruktion og genforfatning?

Dekonstruktion er at skille en fortælling ad. Her handler det om at undersøge de byggeklodser, som fortællingen om borgeren er bygget op af: Hvordan indledes og afsluttes narrativet? Hvilke temaer fylder mest, og hvilken rækkefølge kommer de i? Hvilke handlinger, erfaringer og udsagn er udvalgt? Genforfatning er at bygge fortællingen op på en ny måde. Her er målet ikke at erstatte en negativ fortælling med en positiv fortælling. Målet er at udvide en tynd fortælling med spinkle konklusioner til en tykkere og mere nuanceret fortælling. Derved kan der opstå flere handlemuligheder i borgersamarbejdet.

Hvornår er de narrative greb særligt anvendelige?

Når en medarbejder oplever, at vedkommende er "kørt fast" i et borgersamarbejde, har svært ved at se handlemuligheder og måske har mistet troen på, at borgeren kan rykke sig nærmere arbejdsmarkedet, er de narrative greb anvendelige til at låse op for nye perspektiver og handlemuligheder. Gennem sparring kan kolleger hjælpe hinanden til at undersøge selve fortællingen om borgeren, og om fortællingen og sprogbruget i sig selv er med til at fastfryse en bestemt udlægning af borgerens sagsforløb.

Hvor kan jeg lære mere om narrativer om borgere i beskæftigelsesindsatsen?

Klik og hent vores narrative analyse: [Jeg er glad for, at I andre ikke ser det samme som mig](#).